

Jungfru, mamse11 eller fröken?

81 A Br. qv.

National Library
of Sweden

JUNGFRO, MAMSELL ELLER FRÖKEN?

"Låt ärbarmheten i din drägt blifva sinnebilden af dina seder. Fru Lenngron.

Några af hufvudstadens mest värderade tidningar, såsom Aftonbladet, Fäderneslandet och Dagbladet med flera, hvilka redigeras af skriftställare, lika mycket utmärkta för kunskaper som lefvande fosterlandskärlek, hafva omnämnt ett å bane varande förslag, att man i societetslivet som tilltalsord till unga, ogifta fruntimmer, hvilka ega en viss grad af bildning och gjort sig kända för oförvitlig vandel, borde begagna den för alla dessa damer gemensamma benämningen *Fröken*, och som stöd för riktigheten af denna reform åberopat föredömen från Danmark och Norge, men att deremot titeln "mamsell" borde tilldelas endast "sådana" medlemmar af det täcka könet, hvilka gjort *allt* för intima och följdrika bekantskaper.

Denna oblodiga revolution, detta nedrivande i en handväning af århundradens häfd påkallar en närmare granskning, ett mera i detalj gående skärskådande af saken, än hvad utrymmet i de dagliga och af viktiga politiska ämnen upptagna tidningarna kan medgifva. Allt i lifvet har mera än en sida och vi bedja derföre vördsam om benägen uppmärksamhet för några uppsatser i detta ämne, hvilket, väl genomfördt, kan medföra mycket inflytande på vårt lands sedliga förädling.

Hvad är då en fröken?

Jo, det är en frälsemaus i lagligt äktenskap födda dotter, som, om hon icke vid giftasvuxen ålder ingår i det heliga, äkta ståndet, kan och bör blifva inskrifven i Wadstena *adliga jungfrustift*; en fröken är följaktligen en ädel "jungfru". Tidningarna hafva gjort sig stort besvär med att uppleta när benämningen fröken först blef begagnad i officiella urkunder och äro vi Dagbladet tack skyldiga för dess i ämnet väl skrifna artikel, som meddelar, att till och med den store Gustaf II Adolfs dotter, den sedermera så olyckligt bekanta Christina, under sin minderårighet kallades rätt och slätt för fröken.

Utan afseende på fadrens samhällsställning eller förmögenhetsvilkor benämndes sedermera adelsmannens dotter för fröken, och lika berättigad, att bära denna titel är statkarlen von Waldens, soldaten Walkendorffs eller drängen Ulfsparrs dotter som någonsin en greffe Brahes eller en baron Oxenstjernas qvinliga barn. Adeln sjelf, ehuru rädd om sitt adliga anseende, har icke uppdragit något *bildningens* eller den sedliga *oförvitlighetens* rämärke för rättigheten, att bära denna titel, som är gemensam för *alla* den Svenska bördaristokratiens ogifta fruntimmer. Det ligger ädel stolthet och storsinhet i denna frånvaro af allt skolmästeri och spioneri på det enskilda lifvets förhållanden; och vi

tro, att våra moderna reformatorer af societetslivet få kinkigt nog, att bestämma *huru mycken* bildning ett ungt fruntimmer bör ega för att kunna göra rättvist anspråk på frökentiteln, och dessutom anse vi, att det skall undergräfvat allt sällskapslivets behag, om man skall sätta sig till doms öfver hvarje ung dames små, enskilda hemligheter, för att kunna fälla ett drakoniskt utslag om hon bör anses för fröken eller mamsell?

Det är stamfadrens obestriddliga eller tvifvelaktiga förtjenster om det allmännas heder och gagn, som förvärfvat det ogifta adelsfruntimret "rättigheten", att kallas fröken. Uti denna titel ligger en ädel påminnelse, att häfda förfadrens anseende och med blyg, qvinlig pietet vårda sig om namnets och ättens obefläckade ära. Vi äro inga vänner af fördomar, och minst af den, att en *oduglig* ättling skall hedras och utmärkas för multnade förfaders bedrifter, men så länge som adel finnes i vårt land och så länge den *manliga* medlemmen af ridderskapet och adeln kallas greffe eller baron efter sin fader, är det en orättvisa, en oridderlighet mot det ogifta, adliga fruntimret, att just det skall beröivas sin titel, ty i och med vi göra densamma *gemensam* för Sveriges alla ogifta "bildade" och "oförvitliga" döttrar, ådagalägga vi mot det adliga fruntimret en stor brist på rättsinhet och ridderlighet, något som det svaga könet aldrig kan förlåta den, som gör anspråk på god ton och som vill anses som en fulländad kavaljer.

Vi hafva visserligen hört, att detta profanerande af frökentiteln, skulle utgöra ett oläkligt banesår för adeln som *samhällskast*, men hvarföre just då angripa det *svaga* könet, som har rätt att vänta ädelmod af mannen, hade det icke varit *ärligare* och *mera ledande* till det afsedda ändamålet, att agitera för, att ingen adelsman skulle i societeten tilltalas med annat än benämningen herre, han må nu vara greffe, baron eller en simpel medlem af adeln? En sådan likställighet i tilltalsord för Svenska "*männer*" skulle göra salongspråket mera ledigt och otvunget, ty det eviga uppreparandet af titeln för hvar mening af talaren, som en förvänd artighet fordrar af honom, om han måste erkänna för sig, att den tilltalade står ett tuppfjät högre än han sjelf på samhällets rangrulla, gör det förnäma sällskapslivet till plantskola för flärd och fåfänga. Den afsedda reformen är nog riktig och vackert menad, fast den är börjad i orätt ända.

Vår utmärkte statsman, Hr Baron Gripenstedt, har säkerligen genom ifrandet för att orden *Ni* och *Eder* skulle så väl i tal som skrift vinna burskap i vårt land,

inlagt lika stor förtjenst som någonsin genom sitt chefskap för statens finansiella departement.

Genom begagnandet af ordet *ni* i alldagligt samtal skulle frökentiteln komma i fråga endast då, när ett ungt fruntimmer skulle presenteras för en obekant person. All börd har ett gemensamt och det är slumpens värde; och enär alla rättigheter, som grunda sig endast på födseln, äro oförenliga med den unga tidens sträfvan, finner den tänkande och upplysta delen af Sveriges ridderskap och adel, att sonen har lika litet rätt att berömma sig af sin fader eller farfaderns förtjenster som han behöfver rodna eller blygas för, om någon af hans stamfäder varit en usling eller en landsförrädare.

"*Yfs ej af fädrens ära, en hvar har dock blott sin*". Då adelns politiska rättigheter nu mera genom detta ständs egen högsinhet, att offra århundradens privilegier på fäderneslandets altare, upphört, bör och kan ingen undra på om samma samhällsklass, med rätta stolt öfver, att flera af de ärorikaste bladen i vårt lands utvecklingshistoria äro fullskrifna med adliga namn, som så väl i krigets som fredens värf, som genom forskningar i vetenskapernas djupa schakter, vunnit en verldskunnig ryktbarhet, sätter en ära i rättigheten, att bära ett frejdstort namn med dess titel, men det allmänna vettet har också rätt att fordra, att artagaren af dess minnets ärorika skatter ej sjelf *lätt sinnigt* genom eget sämre uppförande utplånar glansen på sitt anborna sköldemärke.

Då frökentiteln är en rättighet, lika god som någon annan, hvilken grundar sig på vedertaget bruk och århundradens häfd, betvifla vi på det högsta, att något *aktningvärdt*, ofrälse fruntimmer med *sjelfständig* karakter skulle finna sig särdeles smickradt af att tilltalas med benämningen fröken. Men äro våra unga damer så svaga för flärd och oförtjenta titlar, och fordrar tidsandan, att adelns tillvaro i vårt land skall upphöra, hvarföre just då börja stormlöpningen mot fröknarna och icke mot herrar greffvar och baroner? detta är icke ädelt, icke ridderligt, icke värdigt Svenske männer och männe vi beredde våra demoiselles en så stor ära eller nytta af, att de fingo lysa med lånta fjädrar, men

hvad är då en mamsell?

Jo, det är ett ogift fruntimmer, som "styrt" ut sig i chignon, krinolin och som bär en den lilla näpnaste hattunge. Hvilken liten täck bondlolla, som heldst, som haft råd eller "*lägenhet*" att skaffa sig dessa för mamselltiteln *omistliga* attributer, tror sig ega lika mycken befogenhet, att fordra denna titel, som någonsin

V. L.
Su.
(B.)
4
1866

det ofrälse statsrådets, kaptanens, brukspatronens eller den simple handtverkarens dotter. Det är följaktligen våra respektabla modesömmerskor, som ega den afundsvärda rättigheten, att utfärda mamsell-diplomet. Ordet demoiselle är hit infördt från det artiga Frankrike och under årens lopp, som det blifvit acklimatiseradt här i vårt långt från chevaleriska land, har det »krympt ihop» till den vårdslösa benämningen mamsell, hvilken titel nu mera i hvarje hus är lika vanlig som potatis till husmanskost, och har mamsellititeln mycken likhet med denna växt deruti, att nästan hvarje flicka i vårt land kan hafva råd att bestå sig densamma; men de väl »educerade» mamsellerna Nyström, Nilsson och Öberg opponera sig högljudt häremot, ty deras respektive pappor hafva på sin kommers och köpenskap förtjent så rundligt, att de, bevars, haft råd att bekosta sina små flickors education». Dessa hafva i Wallinska flickpensionen fått en briljant uppfostran, de äro mönster af vett och lärdom, de kunna Brockhaus' hela conversationslexicon utantill, de hafva på originalspråket läst Frankrikes och Englands nyaste och mest slippriga romanlitteratur, de kunna sjunga och hamra sitt fortepiano så, att sig Gud förbarne.

Det finnes väl ingen skam till då en så förhoppningsfull, ung dam, hvilken af sjelfve Bournonville tagit lektion i konsten att gå och bära schawl, skall se sitt stora qvinliga värde nedsatt derigenom, att en slyna till piga, som tjent i hennes föräldrars hus, men haft ett så fagert ansigte, att någon bättre karl gjort henne till mamsell, understår sig att bära samma titel som hon, den unga och väl bildade damen, hon, börsbalernas och de plutokratiska salongernas prydnad. Nog är detta horribelt, man kan ju blifva liggande mellan lakan för mycket mindre än så och blifva riktigt sjuk. Tänk hvilken hädelse, mamsell Larsson, den rike grosshandlarens enda, lofvande dotter, inkom härom dagen i herr N. N:s eleganta magasin, och der stod »Elise», hennes föräldrars före detta kökspiga, utstyrd som en riktig mamsell, som en stor dame och sjelfva egaren af boden, liksom hans handelsbiträden, bockade sig lika artigt för den granna före detta köksan, som någonsin för den fina grosshandlaredottern, men så visste hon också att göra sitt »högre» värde gällande genom att slå en liten omärklig knyck på sitt lilla koketta huvud och laddes icke eller »se» det otäcka »stycket», som inte varit annat än piga och nu är nog oblyg att »spöka» ut sig som en »verkligt» bättre flicka.

Aristokrater äro vi alla. Vi behöfva endast taga ett Dagblad i hand, så kunna vi hålla tio mot ett, att väl på tjugu ställen i samma nummer förekomma annonser om platser för qvinliga tjenstsökande, hvilka hafva den stora blygeamheten, att kalla sig sjelfva för bättre, men Gud bevars! anspråkslösa flickor. Det skulle vara mera än intressant att en gång få veta hvaruti det der bättre men anspråkslösa väsendet består? Mina unga, bättre damer, j tron, att derföre, att j fått en smula af en ytlig bildning med dess polityr inympad i eder, så egen j obestridlig rätt,

att genast anse eder sjelfva för bättre. Det är just bästa beviset på huru ytlig eder bildning, eller rättare *missbildningen* af alla edra medfödda ädla anlag och känslor är, *då* j talen så isande kallt och föraktligt om bättre och sämre folk. Det är endast lefvernet och människans uppförande, men alldeles icke hennes samhällsställning eller uppfostran, som afgör om hon skall eller bör anses för sämre eller bättre. Denna eder så mycket ombyggade bildning, är den annat än en bizarr hopgyttring af en mängd olika saker, som j hafven inhemtat utur böcker, hvilka j hafven läst utan all urskillnad. Sjelfva ordet bildning tillkännagifver fordran på att af eder uppfostran skall uppstå något »helt», en fulländad inre skapelse, ty sann bildning är ej något annat än en *harmonisk förening af själens upplysning och hjertats förädling*. Eder bildning är deremot en blott »beläsenhet», ett sammelsurium af materialier, att lysa i salongerna med, men som i hemmet ligga huller om buller i hjertats och tankens skräpvrå: det hade kunnat blifva en herrlig byggnad af dessa ämnen, om de blifvit ordnade, tuktrade och harmoniskt sammanfogade.

Det har blifvit ett dagens mode, att vid offentliga fester skall mannen egna qvinnan sin dyrkan, och vid toaster till könets beprisande uppstämma våra mera eller mindre lyckliga talare, både rimliga och orimliga lofsånger. Ingen kan eller bör derföre undra på, om små svaga hjernor blifva förvridda af så mycket rökoffer. Att endast det som »duger» och är ändamålsenligt, är vackert, är en sanning, som ej någon kan bestrida. Betrakta vi eder klädsel och eder *smak*, att *pynta* ut den skröpliga människolekamen, så, huru mycken narraktighet och ömklighet möta oss ej då? Krinolinen, till exempel, en uppfinning från det *lättfärdiga* spanska hofvet, förråder hos sin bärerska en omisskännelig tillvaro af — *luftighet*. Lik en uppfästad hästsvans, påstår den intressante brefskrifvaren till tant Ulla i Fäderneslandet, presenterar sig eder chignon, denna *lösa* och följaktligen falska hårprydnad, som först tillhört kanske en dame på arbetshuset, eller möjligen någon annan. J boden väl tilltro vår herre att ega en smula mera skönhetsinne än j stackars menniskobarn, som samt och synnerligen, så fröknar, mamseller som jungfrur, ej äro annat än »skröpliga käril» inför honom. J gören, genom edert sätt att kläda eder, af edra vackra, naturliga former blott karrikatyren på Guds skapelser. Eder skönaste och heligaste uppgift är, att gagna som maka och moder. Flertalet af eder har derföre icke någon lifligare önskan än att blifva gifta och försörjda samt på så sätt blifva befriade från guvernantstvång, mamas ok och tanter argusögon, och hvarföre *då* genom *eg*et förvällande *aflägsna* från eder detta edra blyga ungdomsdrömmars ljuft efterlängtrade mål? Edert begär efter lyx och fåfänga, eder okunnighet, med allt edert ofriga vett, om att sköta och handhafva ett hushåll, är just orsaken, att så många af eder få stanna kvar på öfverblifna kartan, ty j kunnen icke ingå i annat äktenskap, än der j som grannlätsdockor, hvilka sakna förmåga till

allt nyttigt förvärf, kunnen få alla edra nycker uppfyllda. De stackars mammorna hafva derföre många bekymmer, att få ett *fördelaktigt* parti åt eder, ty, gud bevars, hjertats röst kommer i vår materiella tid icke i fråga vid en sådan förenings ingående. Hade våra unga demoiselles fått en mera praktisk men mindre grann uppfostran, så kunde de unga damerna varit öfvertygade om, att så många jungfrur ej blifvit mamseller, men det är just de unga damernas *eg*et fel, att mången hederlig man med mindre lysande ekonomisk ställning icke *vågar* erbjuda eder sin hand, utan tvingas han att för alltid afsäga sig familjelifvets husliga och heliga behag.

Lyden derföre vårt välmenta råd och bortkastan utan betänkande alla de *falska* och »lösa» prydnader, som nu endast vanställa eder qvinliga älskvardhet och lägen eder litet mera vinning om förvärfvandet af de visserligen mindre lysande men desto mera nyttiga kunskaper, som erfordras hos en god och älsklig praktisk husmoder, och försäkra vi eder då på ära och tro, att j skolen väsendtligt bidraga till, att icke hädanefer så många jungfrur *blifva* mamseller, och hvilka gjort denna benämning för ogifta, ofrälse damer, bra mycket tvetydig och det bästa af allt, man slipper då sjunga om eder sjelfva den gamla visan:

Det var en gång en flicka, som var skön,
Hon hade hy som purpur, ja som snön,
Hon hade också ögon himmelsblå,
Ja vacker var hon ifrån topp till tå.

Hon hade kurtisörer uti mängd,
Men mamma stod vid dörren, som var stängd,
Och hotade med vredens sura min
Hvar fattig karl, som stack in näsan sin.

Kom så en tomhänd älskare, förtjust,
Och sade svärmoder, men då hände just,
Att som han tittar in, fick han en spark
Af gummans fot, som öfvad var och stark.

Men flickan satt och suckade och grät:
Min mamma är mig bara till förtret,
Skall jag bortränas både dag och natt,
Hvad dumma konstner mamma har fått fatt.

De stackars förståndiga mammorna, som bäst veta huru de söta döttrarna blifvit uppfostrade, skola då slippa från obehaget att längre behöfva lägga ut sina nät för att fånga en måg, som *kan* »försörja» sin blifvande hälft *så*, att hon icke behöfver tänka på annat än att lefva för nöjen och sin allt annat än smakfulla toilette. Visst vore det bättre att efter eget val få emottaga en friare, men den äktenkapliga trefnaden låter icke dagtinga med sig, ty då hustrun duger till platt *intet* som *husmoder*, så måste kassakistan vara den vise rådgifvare som bestämmer flickans val af sitt framtida stöd, ty Oehlen-schläger säger på något ställe, »att kärleken är en stor tyrann, som fordrar för sitt välbefinnande varma, komfortabelt möblerade rum, två rätter bastant middagsmat och en väl bäddad säng». Sjelfva de gamla Romarne hade samma klara och bestämda åsigt, ty på sitt kärnfulla språk uttryckte de sin tanka i detta ämne sålunda: »Sine Cerere et Bacho friget Venus».

En tillgjord blygsamhet är det sämsta af allt.

Ja sköna, blyga ungmö, dig förställ!
Din blick förräder dock hvad hjertat talar;
Går du i vargskinnfrack i Lappens tjäll,

I "stubb" så spindelgles i Ganges dalar,
Så glöder du dock än på Evas vis,
Samt natt och dag med namnlös längtan drömmar
Blott om din brudnatt och det paradiset,
Som åt hvar oskuld bröllopsängens gömmer.

Man kan säga allt hvad man tänker,
det beror blott på sättet *huru* det fram-
ställes, och som vi tro, att j ären allt för
väl "*educerade*" mamseller, är det ju sol-
klart, att i *måsten* rodna öfver en sådan
närhängenhet, som vårt af Oehlsenschläger
lånade påstående, att äfven en kammare
med säng fordras för ett lyckligt hjone-
lag . . . En af våra bästa skalder har så
hjärt och målande framhållit qvinnans be-
stämmelse, att vi icke kunna neka oss
nöjet att meddela här ett par af hans snill-
rika verser:

Hvad lockar ynglingen till strid?
Hvad styr hans fot på årens branter?
Hvi offerar han sin ungdomstid
Åt förmak eller folianter?
Tron icke, att han bråkar så
För lumpna titlar, för en stjerna,
Nej bröder endast för, att få
Sin egen säng, sin egen tärna!
Ja, sköna qvinna, dig förställ,
Med all den konst naturen gifvit,
Bebo palatser eller tjäll,
För kärlek du dock skapad blifvit!
Tag penna eller svärd i hand,
Blif amazon, blif sänggudinna,
För kärleken: ditt fosterland,
Ditt hjerta suckar dock, o qvinna!

Qvinnan är en outransaklig gåta, det
slumrar en himmel eller ett helvete i hen-
nes hjerta; hvilken himmelsk uppenbarelse
är hon, då hon, en engel i kärlek, tåla-
mod och öfvermensklig kraft under dagar
och år sväfvat tyst som en ande och mild
som Guds förbarmande kring makens eller
barnets sjukbädd! och hvilken syn företer
hon under första franska revolutionen, ja
sjelfva afgrunden ryser för henne, då hon
med strumpstieken i hand, värre än en
furie, kallsinnigt räknar och lägger upp en
maska för hvarje hugg af guillotinen blod-
drypande arbete . . . Lätom oss åter fly
till vårt nuvarande ämne!

Qvinnans höga bestämmelse är, att
vårda och besitta sig om, att hon blifver
"eftersökt" som hustru och som sådan
föröker och uppfyller jorden; och manne
det då icke vore en bättre och ädlare öf-
ning för henne i de unga åren, att lära
sig till exempel koka en simpel vattgröt,
sticka vid strumpor och linda en liten pys,
än att, "utan medfödda anlag" nöta bort
en dyrbar tid med, att i olja eller med
svartkrita rita till de vidunderligaste land-
skapsstycken? Vid en illumination här i
Stockholm för Gustaf III, glörlördig i
åminnelse, skulle skomakaregesällerna också
på ett eklatant sätt ådagalägga sin lojala,
underdåniga förtjusning, hvadan de också
"totade till" en transparent, men på det,
att ingen skulle kunna misstaga sig om
hvilka åran af denna snillrika komposition
tillkom, satte de till devis i densamma:
"Detta hafva skomakaregesällerna gjort".
Någon sådan alltför tydlig påpekning be-
höfver man ej, då man i våra "fina", unga
damers förmak ser hela väggen höljd af
uti de granna-te ramar infattade, storståt-
liga landskaper, ty man finner då genast
utan någon cicerone, att detta har en ung
pensionär i någon af våra moderna miss-
bildnings- eller så kallade uppfostrings-
anstalter "kråtlät" till. Ehuru tacksamt

ämnet är, måste vi nu öfverlemnas detsam-
ma åt en skickligare penna än vår.

Vi veta det mera än väl, att bland
mamsellklassen finnas så många både unga
och gamla individer, som äro mönster af
allt det ädla, som gör "*qvinnan*" så älsk-
lig och för mannens hjerta dyrbar, och
det är just derföre en heder för Afton-
bladet, att det tagit initiativet, att för
dessa aktningvärdas och för samhällets väl-
befinnande så nyttiga medborgarinnors skull
få den tvetydiga mamselliteln liksom den
ursprungligen så vackra men nu missbru-
kade benämningen madam utur det akt-
ningvärdas sällskapslifvet bannlysta. Dessa
vördnadsvärda fruntimmer, utmärkta lika
mycket för förståndets som hjertats odling
och som värdigt uppfattat qvinnans höga
mission, hvilken är "*Ej blot för Lyst*"
som dansken säger, de äro vida upphöjda
öfver allt beröm, ty der godt vin finnes,
behöfves ingen skylt. Men vi finna det
naturligt, att *just de* sjelfva skola anse
sig sårade af, att de icke ega rättighet
till annan titel än den vulgära mamsell,
och hvilken vanhedras lika mycket af hjert-
och tanklösa modedockor, hvilka inpressat
sina stackars lemmar i snörlifvets bojar
så, att både själ och hjerta *äfven krympt*
i hop till dvergdimensioner, som utaf de
beklagansvärda Magdalenor, hvilka ockra
med sina kroppsliga behag. Vi veta det
mera än väl, att "anständiga damer" skola
finna det himmelskriande, att vi ens våga
tala om *sådana* stackare, på samma gång
som vi lexa upp dessa medelklassens mam-
seller, som tro, att de äro här i verlden
blott för att roa och kläda sig. Men en
stor tänkare har sagt, "att då anständig-
heten kom, försvunno sederna". Dessa
"anständiga" dockor, dessa lefvande och
kring våra gator svassande modeskyllar
böra se till, att den som står, att han
icke faller. Det finnes på jorden inget
slafveri så hårdt, så grymt som de arma
qvinliga offrens för sinnliga lustar. Kan-
ske den förfärligaste nöd har tvungit dem,
att sälja kindens rosor, munnens purpur-
kalkar och hjertats barnafrid? Hvem vet
hvilka hårda strider deras hjerta utstått,
innan de föllo för frestarens lockelser?
Den gamle vördnadsvärde skalden, sago-
berättaren Afzelius, sjöng *derföre* så hän-
förande varmt:

"Minns inte du, så minns det väl jag,
Allt uppå den gröna hagen;
Guld och grön skog du lofvade mig,
Jag skull' aldrig bli bedragen,
Och det gjorde du med lust och med lek,
Men se'n så kommo tårar och svek.
Och mig gick så som många andra."

Vi skola icke fördöma, ty det är ej
menschligt, ej rätt. Han som ser det, som
i lönnedom ser, har kanske täljt de strida
floder, som det förgråtna hjertat under
nattens tysta timmar gjutit genom de förr
så varma, så glödande, men nu så matta
och slocknande ögonen, dessa trogna speg-
lar för själens samvetsfrid.

Mamselliteln är, vid Gud, ej afunds-
värd för en hederlig flicka, men hon eger
icke juridisk eller moralisk rätt, att kallas
fröken *så länge*, som adel, som en särskild
af *lagarna godkänd institution*, finnes kvar
i vårt land. Ty lika litet som de respek-
tabla herrarne Walldén i Dagbladet och
Sohlman i Aftonbladet vilja eller kunna

kalla sig Grefve Sohlman af Hagaberg
eller Baron Walldén af Hakunge, lika litet
eger skomakare Blockströms eller gross-
handlare Vigilanders "söta" döttrar anspråk
på, att låta sig benämnas för fröknar.
Men herre du min Gud och skapare, tycka
vi, att de stackars mamsellerna ropa i
chorus, finnes då ingen räddning för oss
hederliga qvinnor? Tålmod är en akt-
ningvärd dygd, väntan blott ett ögonblick,
mina nådiga damer, så skall frälsning för
eder komma, om icke liksom ifrån höj-
den, — dock ifrån den

hedervärda jungfrutiteln.

Se den der täcka flickan med det blida,
ljufva anletet, omslutet af den näpna silkes-
schawletten så sirligt draperad, som den
smakfullaste och ändamålsenligaste qvin-
liga hufvudbonad, hon är ännu oförderfvad
och har vetat att hålla sitt fat i helgelse
och ära och derföre, så blyg hon är af na-
turen, är hon ändå stolt öfver sin jungfru-
titel, ty hon vet, att hon *kan* blifva mam-
sell hvad dag hon ville köpa sig en hatt,
men hon tror också, att ingen "verklig"
mamsell kan någonsin blifva jungfru igen.
Enär den fröken är inskrifven som medlem
af Wadstena jungfrustift, veta vi ej hvad
det vore för skam, att både mamseller och
fröknar eller alla Sveriges *älskvärda*, ogifta
qvinnor antoge den ärbara titeln af jung-
fru, ty densamma innebär så mycket ljufv,
blygt och anspråkslöst, ja den är nästan
helig, ty Försonarens moder lät ju helt
enkelt kalla sig också för blott jungfru
Maria, och nog kunde hon i qvinligt
värde och ädel stolthet mäta sig med
hvilken svensk fröken eller mamsell som
helst. Det är tidningen Fäderneslandet,
som haft det aktningvärdas moraliska mo-
det, att uppträda som riddare för jungfru-
titelns allmänna tillämpning. Vi behöfva
blott komma ihåg ett så stort samhälle
som de fria Nordamerikanska staterna, der
civilisation och materiell förkofran gå sy-
sterligt förenade, hand i hand med jätte-
steg framåt, och der benämnas den fattiga
flickan med samma tilltalsord som bestås
åt den unga damen, hvilken utan sin för-
skyllan eller värdighet, genom arf blifvit
egarinna till millioner dollars. Vi äro *alla*
menniskor och hafva *intet* att berömma
oss af, den ene *framför* den andre. Vår
störste skald, Runeberg, sjunger derföre ock-
så så hänförande sannt dock med någon
travestering, som vi tillåtit oss:
"Ojemt falla ödets lotter, så en högre vishet
bjöd,
Jag fått glans och rika häfvor, du fått armod,
brist och nöd,
Men det bästa ha vi lika: trohet, aldrig vilsc-
förd,
Ära af vår dygd besegrad och vårt hjertats
vittnesbörd."

När det större är gemensamt, då det
mindre lika är, derföre äro vi ju *likar*;
så väl fröknar som mamseller kunna vara
förvissade att, sedan husagan blifvit af-
skaffad, kommer snart nog också *städs-
lingen af tjenstefolke*, hvilken är en barba-
rismens kvarleva, att härstädes upphöra
och blifva sedan endast mundtliga eller
skriftliga aftal mellan arbetsgifvare och de
af våra medmenniskor, som med deras
arbetskrafter vilja gagna sig sjelfva och an-
dra, upprättade såsom alla andra vanliga
kontrakter, och följaktligen kommer det

obemedlade fruntimret, som kokar maten eller städar rummen, att ega "samma" anspråk på ett gentlemannalikt bemötande, som någonsin den unga damen, hvilken i utbyte derföre gifvur åt detsamma ersättning af den ärfda förmögenhet, för hvars förvärfvande hon icke lagt två strå i kors.

Vi klaga, att det gamla Sverige är fattigt och huru skall det annat blifva, då bristen i vår handelsbalans icke uppstått genom jernvägs- eller hypotekslån, ty alla dessa utifrån tagna penningar hafva blifvit nerlagda i productiva företag och näringar, som skola gifva i framtiden igen både ränta och kapital, utan af den hejdlösa importen af bjeffs, lyx och öfverflödsartiklar, hvilken ohämmande skall i grund ruinera vårt land. Det gifvs blott ett säkert och tillförlitligt medel till räddning från en annars oundviklig riksbankrutt, och det är, att våra fruntimmer sätta en heder, sitt lifs ära uti, att som *Svenska kvinnor rätta mun efter matsäcken*. Minskade anspråk på utländsk flärd skall då blifva en välsignelserik hemgift, som den trofasta och arbetsamma jungfrun, jemte sin oskuld för som skatter med sig i sin öfverlycklige makes bo, der arbetsamhet, ordningssinne och huslig flit skall vidmakthålla och föröka familjelivets utsägligt ljufva behag. Mina unga fruntimmer, antagen af egen inre öfvertygelse om det *sedligt upphöjda* och rätta i förslaget den blygsamma benämningen *jungfru* och iakttagen alltid ett anspråklöst uppförande, som anstår denna älskligt skära och ljufva titel och om j derjemte befliten eder om förvärfvandet af de nyttiga kunskaper, som just locka gracerna och behagets gudomligheter till hvardagsgäster i det fridfulla hemmets lugna och tysta värld, så kunna vi försäkra eder, att *fru*-titeln snart nog skall blifva alla *jungfrurs* tillhörighet. Någon vackrare julklapp än detta angenäma löfte kuna vi icke gifva eder vid den snart stundande nya födelsens fest, en högtid, som bör firas som Sveriges pånyttfödelse, om alla dessa unga ogifta kvinnor själfmant antaga jungfrutiteln och alla våra gifta fruntimmer, om mannen än är en hög friherre, en rik godsegare eller en obemedlad karl, som sköter och kör hästar åt andra medborgare, finna en heder uti, att rätt och slätt kallas för *fru*. Männen själfva komma nog, fruntimmrens hjälp förutan, till rätta med det enkla tilltalet af blott *Herre* sins emellan.

Så som det nu är, kan det ej i längden fortfara. Fåfänga, flärd och ytlighet samt förkärlek för allt utländskt kram hafva, genom de förmögnares, de så kallade "*bättres*" föredömen trängt ner ända bland massan af folket.

Under årtusen har kvinnan, så godt hon kunnat som ett *hjelpjon* biträdt vid mensklighetens stora förädlingsarbete, men till lön för sina dagars släp och sina genomvakade nätter, har hon af det starkare könet blifvit hållen i ett andefattigt slaveri, ty hon har varit beröfvad med mannen likställda medborgerliga rättigheter; och när man ihogkommer detta, då är

hennes förkärlek för lyx och bjeffs ej längre en olöslig psykologisk gåta för den allvarlige betraktarens ögon. Allt, som stått inom omfånget af statens materiella förmåga, har blifvit gjordt och göres för mannens medborgerliga uppfostran, men hvar äro våra fria högstskolor för det kvinnliga och säkerligen efter sanningens källa förstående könet. Om vi ihogkomma hvilken barnslig fröjd, som en skänk af ett bjert lysande tygtycke eller några färgade glasbitar bereder urinvånarne på stilla oceanens öar eller i Afrikas sandöknar, så böra vi finna den "hvardagliga" kvinnans förtjusning öfver några Benoitons kedjor eller en uppstående tuppstjert i hennes hatt och annat dylikt lull lull, högst naturligt och framkallad af samma beklagansvärda kultursgrad.

Vi äro förvissade att alla dessa mamseller, som arbeta antingen i det fattiga men hedervärda föräldrahemmet eller som föreständerskor för förmögnares familjers hushåll, eller stå som försäljerskor i butikerna, eller gå i husen för att sy, med ett ord alla de i hatt klädda så unga som gamla fruntimmer, hvilka ej hafva annat kapital än deras arbetsförmåga och på ett ärligt, ja vi våga säga, nästan *vördnadsvärdt* sätt förtjena sitt lifs tarfliga uppehälle, med glädje skola gå vår önskan till mötes och antaga den blygsamma och så ärbara jungfrutiteln, hvilken, vi äro innerligt öfvertygade derom, äfven för alla dessa aktningvärda mamseller, som fått en vårdad uppfostran och hafva ett föräldrahem, der rikedom kunnat sprida all lyxens, fåfängans och flärdens ytliga glans omkring sig, men der likväl dock herrskar detta gammaldags, bottenärtigt svenska tarfliga men dock så tillräckliga lefnadssätt, som alstrade hos förfädren en frisk själ i en stark kropp, ja vi upprepa att för alla dessa rika arftagerskor, skall jungfrutiteln vara ljuf och kär, ty uti det flärdfria hemmet, der en god, en ädel moder, en arbetsam, lika mycket för sitt fäderneslands välgång, som för sin enskilda förkofran nitälskande fader gifvo barnen föredömen af de ädlaste medborgerliga dygder, lärde dessa akta och värdera sina medmenniskor, icke för hvad dessa voro utan huru de uppförde sig.

Det är endast fåfängans offer, dessa granulätdockor, som äro endast narraktiga moders själslösa slafvinnor samt lasternas och sinnlighetens beklagansvärda prestinnor, som icke skola vilja antaga vårt i moralens och landets nationalekonomiska intresses namn framställda förslag om afskaffande så väl af den utländska mamsellititeln som af den utaf densamma alstrade själssjukdom eller detta hejdlösa ursinniga begär, att spöka ut sig i all den galna lyx, som de stora utländska fabriker söka amma och underhålla för att hafva afsättningsorter för en öfverdrifven produktion. Fredrik den store i Preussen sade, att Sverige var det rikaste land på jorden, ty dess befolkning har i århundraden arbetat på sin undergång och hade icke då ännu lyckats, att totalt ruinera

sig. En revolution för vår jordbruksidkande befolkning förestår, framkallad genom jernvägarna, hvilka jemna prisen på landtmanprodukter, och tusentals skuldsatta landbrukare, som före jernvägsnätets utgrening till höga priser inköpt sina egendommar, som *då* hade utmärkta lägen för afsättning af sina alster, hafva nu fått tusentals concurrenter i olika provinser, hvilka före erhållandet af dessa kommunikationsanstalter, voro helt och hållet utestängda från världsmarknaden och då ansågos dessas gårdar deremot som nästan värdelösa . . . En förfärlig, en brydsam tid förestår vårt land, och ändå herrskar lyxens och modets jernspira så väl i palatset som i kojan. Lika föraktlig som mången stackare till husfader är, som söker döfva sina ekonomiska bekymmer i det usla, själsoch kroppsmördande finkelruset, lika mycket förtjena de af vårt lands fruntimmer att brännmärkas, hvilka lättsinnigt gifva näring åt och befrämja införseln af alla dessa utländska öfverflödsartiklar, hvaraf våra handelsbodas så i städerna som på landet olyckligtvis äro öfverfyllda.

Tillgodogöra vi vårt lands omätliga resurser till materiell och *följaktligen* äfven andelig förkofran och i vårt enskilda lefverne ej flyga högre än vingarna bära, så skall med flärdfrihet i seder och med den själfaktning, som oberoendet ingifver, så väl till palats som koja i det gamla jernbärrarland återvända förnöjsamhet med vår lott, ty ehuru ringa den är i den stora världens ögon, är den dock tillfyllest för att underhålla och stärka våra krafter under vårt lifs *allvarliga* dagsarbete, så att en gång, när vår sabbatsafton kommer, vi kunna hafva den friden, det vittnesbördet inom oss, att vi redligt arbetat för, att göra lifvets tillvaro för våra efterkommande mindre full af kamp och vederböda. Och af hjertlig tacksamhet för hvad våra kvinnor ädelt och hugstort i det tysta gjort, skall hvar och en af Sveriges ringa söner då med eld i blick och röst hänryckt sjunga för sitt hjertas kär:

Skönast du bland jordens tärnor
Är så skön, som Freja tros!
Ögon, som två blåa stjernor,
Mun, som halfväxt purpurros!

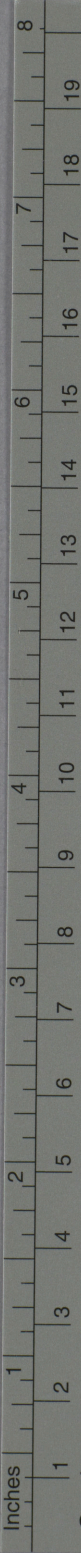
Blott ditt hjerta och en koja
Är ju allt hvad jag begär,
Blir din trogna famn min boja,
Då i den min himmel är.

Ljuft att fångas af en flicka
I dess armars liljekrans,
Ljuft i blåa ögon blicka,
Milda som en stjernas glans!

Ljuft att kyssa purpurfriska
Läppar, friska som en vår,
Som om tro och kärlek hviska
Varmt, som bön mot himlen går.

Ljuft från dagens strid få ilar
Till sitt egna, lugna tjäll
Och der kärleksdrucken hvila
Hos sin maka, himmelskt säll!

Som så fridfull gör vår boning
Som ej vet af stormars hot,
Men står ljuf, som en försoning
Knäböjd invid korsets fot!

Centimetres **TIFFEN** Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
								